

שאלה: האם יש חשיבות רוחנית לאיזה שם מעניקים לתינוק או תינוקת שנולדים?

תשובה: רבי מאיר בעל הנס היה מגדולי החכמים. מסופר בגמרא (עירובין יג, ב) שלא יכלו חכמים לעמוד על סוף דעתו. כלומר היה חכם נפלא ומעמיק כל כך שלא יכלו להבין כל מה שהוא אומר. ואחד מההנהגות האישיות שלו היתה שהיה מעיין בשמו של כל אדם ויודע מה האופי שלו, מה התכונות שלו. עד כדי כך כי מסופר שהוא וחבריו לנו באיזה אכסניא, לפני כניסת שבת. הוא עיין במשמעות שמו של בעל האכסניא והבין שהוא חשוד לשקר או לגנוב, וסרב למסור לו ארנק הכסף שלו לשמירה למשך יום השבת. חבריו לא עיינו וכן מסרו לו. מוצאי שבת בעל האכסניא הכחיש לחבריו וטען שמעולם לא מסרו לו כסף לפקדון. (יומא פג, ב).

גם במסכת ברכות (ז ע"ב) למדונו חז"ל שהשם גורם לאדם תכונה מסוימת. האריז"ל הזכיר זאת (שער מאמרי רז"ל, עמ' פח). לכן צריכים לתת שם שיש בו משמעות דתית או חינוכית. והרחיב בזה הרב "פלא יועץ" (ערך: שם טוב) וכתב: "ובמדרש אמרו שהצדיקים מניחים שם לבניהם ע"ש המאורע לזכור חסדי האל ית"ש. הנה כי כן טוב לגבר שיקרא שם טוב לבניו, ולא יקפיד לקרוא להם על שם אבותיו כי מה יתן ומה יוסיף? צא ולמד מדורות הראשונים שלא היו מניחים שם [עבור] אבותיהם. ואם השם יהיה גורם להם מעט סיוע לילך בדרך טובים, הלא זה שם טוב משבעה שמות של אבותיו. ולכן איש טוב יבחר להניח לבניו שם טוב או על שם המאורע להזכיר חסדי ה' וככה יבטא בשפתים בעת הנחת השם".

הבה נראה לענין פורים המתקרב ובא. חז"ל (חולין קלט ע"ב) שאלו "אסתר מן התורה מניין?" וענו "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (דברים לא, יח). וזה תמוה, איזה טעם רצו בזה "לתקוע" שם של אסתר בתורה?

אלא מפורסם כי גדולתו של חג פורים היא ללמד אותנו שגם כאשר אין הקב"ה מופיע בגלוי ואיננו רואים נסים ונפלאות, עדיין הוא נוכח, עדיין הוא נמצא בינינו, עדיין הוא מפקח על כל ענינינו. וזה נתגלה בימי אסתר. שהמלך הרג את אשתו ושתי ולקח את אסתר תמורתה. והיא היתה שבויה בבית המלך תשע שנים עד שבאופן פלאי ביותר היא יכלה להפוך את גזירתו של המלך להשמדת כלל ישראל. אדרבה, "אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם" (אסתר ט, א) והרגו מהם שבעים וחמשה אלף איש. נפצו את ראש הנחש. מי שיש לו עינים פקוחות רואה את פעולתו של הקב"ה המושך בחוטים ומפעיל את ההיסטוריה! אבל בהסתרה. ודוקא אשה בשם סגולי זה, "אסתר", היא המאפיינת תפקיד זה, בעצת "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא".

וכן שם בגמרא שאלו "המן מן התורה מניין? וענו כי חטא של אדם הראשון, שלקח פרי מהעץ שגזר עליו הקב"ה לא לאכול ממנו, נתבע "המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו, אכלת?" (בראשית ג, יא). המאמר תמוה, רק מפני זיהוי אחד של שלוש אותיות אלו?

אלא הרב ישראל מאיר דרוק (בספרו "אש תמיד") הסביר כי המן היה עשיר מופלג. כמו שהוא עצמו מספר (אסתר ה, יא) וכל עבדי המלך וההולכים ברחובות שושן היו כורעים ומשתחיים לפניו. וגם בהזיותיו חלם שיתנו על ראשו כתר המלוכה (אסתר ו, ח). ובכן מה מפריע לו שיהודי אחד בשם מרדכי אינו כורע ומשתחוה לו? אלא זה דרכם של התאנתנים והשחצנים, שאינם שבעים לעולם. אלא מטפסים ורוצים עוד ועוד. לאדם הראשון הרשה ה' "מכל עץ הגן אכול תאכל" (בראשית ב, טז). ורק עץ אחד ממנו נאסר עליו. אבל הרע שבו היה תאב דוקא לזה הבודד שאין לו. כך חטא "המן", הוא "המן העץ".

ולכן יש להקפיד לבחור שם שיש בו משמעות ורעיון. לא סתם חיבור אותיות של מלה שאין לה מובן.